Ч. 185 (12.551). Львів, питниця 22. серпня 1930. Poeztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 50·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 30 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 23-43. „ Друкарні 23-36. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Нас там не було...

З приводу 10-тих роковин „чуда над Вислою".

Львів, 20. серпня 1930.

Ми пильно нишпоримо у стиртах польських газет, які в оці дні цілі числа присвячують десятим роковинам побіди над московською червоною армією, чи не найдеться в них яка згадка про участь українських військ у цій побіді. І не находимо віже тієї коми. Точно так само, як нема про українські військові частини ні словечка у великій книзі головного командуючого в 1920 році маршала Пілсудського „Рік 1920". Гейби українських рук і української крови при надвислянському „чуді" зовсім не було.

А всеж вони там були. Були зреформовані й пересорганізовані рештки армії Української Нар. Республики, які після катастрофи в листопаді 1919 року, ствердженої на нараді командантів усіх окремих військових частин в Чарторії, не встигли прилучитися до повстанчої армії ґен. Омеляновича Павленка, ані „негайним порядком" перенестися на той світ та дісталися до польських таборів (чи то вірніше: таборових шпиталів) у Луцьку, Рівному, Мирополі, Любарі, Староконстантинові, Каменці Подільському, Домбю і Ланцуті. Хто з тих нещасливців-героїв, з яких величезна більшість так і залишилася „невідомими вояками", не помер на тиф чи червінку, той пішов знову битися проти червоної Москви, а приєдналися до них численні добровольці, які вірили — у щасливу зорю Головного Отамана Симона Петлюри та його нових союзників.

Бо війна польсько-московська з 1920 року не була лише змаганням цих двох противників. На протимосковському боці стояла Польща й Україна, як союзники, на основі „політичної конвенції між Польщею і Україною", підписаної в 1. год. 40 хвилин 22. квітня 1920 р. у Варшаві керманичем міністерства закордонних справ Польщі Яном Домбським з одного боку, та керманичем мін. зак. справ У. Н. Р. Андрієм Лівицьким з другого боку. Це той відомий варшавський договір, який встановляв як кордон між Українською Народньою Республикою і Річпосполитою Польською — річку Збруч, а далі на схід від Здолбунова та рівенського, кремінецького й дубенського повітів, які теж відходили до Польщі... 7. точка цього договору звучала „заключається військову конвенцію, що творить інтегральну частину цієї умови". На підставі цієї умови українські військові частини воювали з польськими пліч-о-пліч в усіх перемінних моментах війни, 8. і 9. травня вступали до Києва, рівно в місяць потім відступали з нього назад і протягом дальших двох місяців докотилися до лінії Стрипи й Буга на полудні та до самої Висли на півночі, на те, щоби протягом третього тижня місяця серпня, перейшовши до наступу, створити „чудо над Вислою", яким був повний розгром більшовицьких військ. Невідомо нам, який злий дух віддшепнув польській публіцистиці прозвати ту побіду „чудом" і таким робом приписати її заслугу якимось вищим надприродним силам, а не талантові полководців і хоробрості вояцтва. Сумніваємося лише, чи така леґенда про „чудо" має корисне національно-виховуюче значіння. Не встряваємо теж у завзяті суперечки польських фаховців, хто був справжнім і єдиним чудотворцем — шеф франц. місії ґен. Вейґан, чи маршал Пілсудський, шеф його штабу ґен. Розваловський, чи котрий із фронтових командантів. Не підлягає лише найменшому сумніву один факт: що участь українських військових частин на південно-східному фронті надзвичайно заважила на ході й вислідi війни, себто, що надвислянське „чудо" не обійшлося без жертви української крови. І що завершилося воно побідним мировим договором у Ризі, 18 березня 1921 року, до якого складення український союзник не тільки не був допущений, але на основі якого союзницька територія була поділена з недавнім ворогом, а сам союзник — на підставі V. статті договору — був частинно виселений зпоза меж Польщі (м. і. і Гол. Отаман Петлюра), частинно роззброєний та — інтернований поза дротами таборів у Каліші, Щалкові, Щипюрні...

Як це сталося, що саме в менті, коли прийшлося збірати овочі спільної побіди, один з її учасників був раптом відсунений на бік, позбавлений усяких впливів, ба навіть позбавлений бідних прав політичних еміґрантів (згадана V. стаття ризького договору), як це сталося, що той самий пан Ян Домбський, який підписав варшавську умову з пок. Петлюрою, стоючи на чолі польської мирової делеґації у Ризі не тільки не висунув засадничої концепції варшавської умови (відділення від Росії самостійної української держави), але навіть ані словечком не згадав про свої зобовязання зперед несповна року, — як це сталося, ми ще до нині, після 10-ти літ, докладно не знаємо: не пишуть про це ані унр-івські політики, які — здається — з усіх тих досвідів невелику винесли науку, ані польські історики. Ось нпр. один із чільних польських вождів з 1920 року, той самий, який разом з частинами армії УНР здобував у травні 1920 року Київ, — ґен. Ридз Сміґли, пишучи кілька днів тому статтю п. н. „Один погляд на зад", висловлюється про „чудо над Вислою" і ризький мир як про „ліквідацію на якийсь час довгого історичного спору поміж Польщею і Росією". Про Україну знову ані словечка — наче зовсім не було варшавської угоди і наче „українська проблема" вічно істнувала лише у площині андрусівського миру з 1667 року!

Дивна річ — не лише політичних споминів нема з 1920 року, але й воєнних. Ріжні сторінки української визвольної війни є більше чи менше докладно списані й описані. Чимало вже воєнних споминів оголошено друком, деякі знаємо ще ждуть оголошення, але є вже написані (історія Січових Стрільців, історія боїв за Львів, частинно історія Запоріжського Корпусу і т. д.). Споминів з українсько-московських боїв з 1920 року, себто з часу українсько-польського союзу — нема. Їх учасники не мають настрою списувати тодішні переживання... Гейби хотіли, аби грядучі покоління про той період зовсім забули...

*

Десяті роковини тих подій викликують знову силу рефлексій. Ці рефлексії обертаються довкола вічно актуальних проблем — кардинальних проблем української національної політики й усього українського завтра. Теоретичне питання: „Росія чи Польща", життєве гасло: „віра на власні сили", вартість тези: „вороги наших ворогів є нашими союзниками" — все воно найшло в 1920 році багаті ілюстрації, які не можуть нас і нині не цікавити. І хоча нас, галицьких українців, у масі в боях 1920 року не було; хоча і польські і наддніпрянські військові історики й публіцисти завзято промовчують і участь наддніпрянських українців, то все таки „чудо над Вислою", його передісторія й епільоґ зайняли в історії України цілу одну сторінку, сторінку повну глибокої траґедії, в яку з дивними почуваннями вглядатися будуть будучі наші дієписці.

(ік)

Мирові та військові маневри.

Бріян підготовляє меморіял. — Несправедливість основою замирення. — Дві Німеччині. — Маневри, яких давно вже не було.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 15. серпня 1930.

Бріян, міністр закорд. справ Франції, після двохтижневого спочинку, повернув, як повідомляють часописі, знову до Парижа і дав на Раді Міністрів виклад про закордонну політику Франції і про проєкт Паневропейської Федерації.

П. міністр мав нагоду зазнайомитися з усіма надісланими досі на його меморіял відповідями і підготовляє деякі підсумки, які представить усім заінтересованим державам. Ця друга Бріянівська нота запропонує, щоби на вересневих Зборах у Женеві, був установлений лише **принцип** европейської федерації; що-ж до його практичного переведення, то про це буде мова пізніше між зацікавленими державами.

Трохи неясно і — небезпечно. Тимчасом французька преса розпочинає кампанію за цю другу „ноту", підкреслюючи, як і завжди, французьке становище про необхідність затримати в силі всі істнуючі мирові договори. І тимсамим руйнуючи всі ідеалістичні підстави для завязання паневропейського договору.

Бо коли одна частина европейських політиків вбачає неможливість практичного пристосування Бріянівського пляну через його нібито „ідеалістичність", через його далекість від справжнього життя, в якому ми не бачимо прикладів добровільного співробітництва кількох справжніх суперників для спільного добра, то інші з далеко більшою рацією закидають тому плянові за багато макіявелізму, практичности, і замало ідеалізму. В дійсності проведення в життя Бріянівського проєкту на підставі затримання „статус кво" політичних і національних кордонів, дало би невидану досі спробу, щоби прикласти принцип несправедливости до життя цілих народів і спинити їхній розвиток у момент для багатьох з них, цілком несприятливий.

Колесо фортуни крутиться невгамовно, сьогодні воно виносить одних на гору, завтра може винести інших, і, на щастя, ніхто і ніколи того колеса не зможе — не то що на завжди — але і на хвилинку спинити. Сьогодні — ти, а завтра — я! Що правда, фортуна, кажуть, сліпа, і часто її дарунки попадають не найбільше гідним, а більш „жвавим на руку", але тут можна лише зарадити так, щоби гідніші мали „жвавіші руки".

Певно, що в той самий момент, коли п. Бріян задумав свій плян паневропейської федерації, колесо фортуни, осягнувши свій вершок під самою Айфелевою вежею, почало поволі повертатися далі на радість усіх заздрісних претендентів. І п. міністр Треверанус недвозначно почав і собі простягати руки, гадаючи, що, може, надходить для Німеччини час...

Як відомо, в II. роковини Веймарської Конституції, п. міністр Треверанус проголосив у повній свідомості цілої відповідальности своїх міністеріяльних слів, що, після звільнення Надренії, приходить час подумати і про Східні Кордони. „Тепер Східня Прусія вимагає від нас повної згоди і напруження волі цілого німецького народу... Кордони, витворені несправедливістю не можуть втриматися проти національної волі і права народів..." Так говорив міністр Треверанус, а йому плескала ціла Німеччина.

До останнього часу французька громадська думка хотіла бачити в Німеччині дві Німеччи-

ни — одну демократичну, лагідну і слухняну; другу — антидемократичну, антифранцуську і повну духу реваншу. Тепер і у Франції помітили, що хоча і поділять Німеччину, що правда, на багато ріжних партій і на багато ріжних політичних тенденцій, та проте у відношенні до Версайльських трактатів існує лише одна, неподільна і одноцілна. До такого висновку прийшло і париське „Еко де Парі“: Помилково і небезпечно вірити в істнування якихось двох Німеччин. Існує лише одна, що персоніфікується в традиціоналістичній Прусії, обєднаній в боротьбі за перегляд трактатів.“

Наближається вересень, лиховісний місяць для Бріянівського меморіялу і у всій французькій пресі все більш помітно ноти збентеження і неспокою. Все більш поширюється страх за ті наслідки, що їх може принести „пацифістичний“ жест п. Бріяна. З яким лицем виступатиме французький міністр, посол „пацифізму“ і представник уряду, що саме кілька місяців тому, вже після складення паневропейського меморандума, дав ухвалити парляментові, обтяженої додатками нації, нові міліярдові видатки на військові потреби? І з яким лицем слухатимуть іншi „посли“ і міністри солодкі слова про вигоди миру і згоди? Чи не повторить тоді Німеччина руху Бренна, кинувши на важницю меч своєї Рейхсвера, або — що ще більш імовірно — свій „Сталевий Шелом“? І що тоді скаже Італія, в якої на Савойських кордонах, вперше від часів війни, Франція влаштовує величезні воєнні маневри.

„З 1914 по 1918 р. — пише один французький часопис, витяг з якої мені прислали з датою (28. липня), але без назви часопису, Італійці були наші спільники, і альпійські стрілки мали щось краще до роботи, ніж маневрувати по горах. Після 1918 р. ми не вважали доцільним відновити колишні звичаї. Тепер-же починаємо виконувати програму, передбачену вже кілька років тому. Якщо розширюють гірські дороги, то це, очевидячки, наслідок загального поступу. Якщо модернізують оборонну лінію гір, то це, очевидячки, наслідок досвіду недавньої війни... Те, що взагалі фортифікують західні кордони, на зразок сусідніх, — то це-ж, очевидно, належить до обовязків мирного часу...“

Просто лячно стає, яким порохом пахне від пацифістичної Паневропи! Не дурно сьогоднішні італійські часописи нотують появу на італо-французьких кордонах (для маневрів) аж 17 танків. Якби не було тої Паневропи, хтоб їх так совісно рахував?!

Евг. Онацький.

По виборах у Канаді.

Вінніпег, 1. серпня 1930.

Висід виборів до домініяльного парляменту Канади, які відбулися 28. липня ц. р., має для Канади велике значіння. Перемогли консерватисти під проводом Роберта Б. Беннетта лібералів під орудою Мекензі Кинга, які мали владу 8 літ. Консерватисти дістали 135 мандатів на всіх 245, отже мають більшість не тільки супроти лібералів, яких вибрано 86, але й супроти всіх інших партій разом. Це запевнює консерватистам більшість, яка зможе легко працювати в палаті громад в Оттаві і переводити в життя свою програму.

Кажуть, що ліберали впали головно через свою безділльність і безрадність у найважніших справах, як безробіття і митна тарифа. Провідник консерватистів, Роберт Б. Беннетт, посол з Калгарі, Альберта, від довшого часу приготовляв свою партію до побіди. Він був найбільше активний і був дійсним лідером своєї партії.

У справі безробіття він казав, що зарадить цьому лиху через оживлення промислу. У справі митної тарифи він заявив, що Канада згодиться на першенство для англійських товарів, але тільки тоді, коли також Англія згодиться признати першенство виробам і матеріям з Канади. Ця програма особливо припала до вподоби західним степовим провінціям і великій французькій провінції Квібек (Кебек) на сході, що й рішило про перемогу консерватистів.

Тепер Беннетт стане теж премієром Канади і буде вводити в життя свою програму. Сподіваються, що вона дійсно буде економічно корисніша для населення Канади від ліберальної, а тому теж Беннетт і його партія повинні би довго вдержатись при владі.

Бувший ліберальний премієр Мекензі Кинг, старий кавалер, вибраний послом з Принс Альберт, Саскечеван, тепер матиме змогу тільки творити опозицію в палаті громад в Оттаві і критикувати владу Беннетта так, як перше консерватисти його критикували. І при цьому може жити надією та працювати на те, щоб за одну чи дві каденції знову виграти вибори та взяти владу у свої руки.

Не легка це справа, поки консерватисти з таким добрим лідером, як Беннетт, при владі. Консерватисти в Канаді, таксамо як в Англії або як в Америці республиканці, це люди заможні, які контролюють найбільші підприємства. От прим. „Сі-Пі-Ар“ („Кенедієн Песифик Рейлровд“), яка є найбільшою і найбагатшою приватною спілкою не тільки в Канаді, але й у цілому світі, контролюють консерватисти. Тому політику „Сі-Пі-Ар-у“ йде звичайно по лінії політики канадійських консерватистів.

Канадійські українці йдуть головно з лібералами. Тому з упадком їх уряду і політичного впливу українці теж до деякої міри стратили. Але це тільки хвилево і головно тому, що канадійські українці так слабо ще політично зорганізовані.

З уваги на чисельну, а навіть економічну силу українців у західних провінціях: Манітобі, Саскечевані, Альберті і навіть трохи в Бритіш Колюмбії, канадійські українці повинні проявити вже також свою політичну силу. Тимчасом канадійські українці-ліберали не проявили жадної помітної сили, що видно хочби з того, що досі ще не мали ані одного свого посла до домініяльного парляменту в Оттаві. Зате українці з молодої партії злучених фармерів Альберти виявили більшу силу і вже другий раз вибрали свого посла в особі пана Михайла Лучковича, що вийшов в окрузі Вегревилл, у провінції Альберта, здобувши 5.333 голосів проти кандидата ліберальної партії Гордона, який одержав тільки 4.467 голосів. Посол Лучкович є одним з 9 послів партії злучених фармерів, яка всі свої мандати здобула в провінції Альберта.

Крайня пора канадійським українцям зорганізувати як слід свої сили, використати час кількох літ до нових виборів і провести якнайбільше своїх представників до парляменту.

„Куркуль активізується“.

Київська „Пролетарська Правда“ з дня 17. ц. м. у вступній статті пише між іншим: „Не зважаючи на цілковиту поразку правої опозиції, ми не повинні ані на хвилину забувати про праву небезпеку. Куркульство, як кляса ще не зліквідоване, куркуль має ще економічну базу, економічні звязки з трудящим селянством, а відтак і вплив на менше свідомі маси бідняцтва й середняцтва. Треба рішучо вдарити по всякому недоцінюванні сили куркуля. Факти говорять про те, що куркуль провадить шалену агітацію, в деяких місцях тероризуючи колгоспників, удаючись навіть до терористичних заходів, як от підпал колгоспівського майна, погрози та замахи на найактивніших колгоспників, то-що. В деяких місцях ми маємо злигання представників сільрад та інших сільських організацій з куркульством. Все це свідчить про те, що **куркуль активізується**. Основний удар куркуль скеровує на колгоспи. В деяких місцях йому щастить навіть пролазити в колгоспи і т. д.“.

Як відомо, комуністи називають „куркулями“ всіх селян, які борються проти радвлади і насильної колективізації.

УЧАСНИК Я. Г.

Прогулька на ігровище.

У брід. — Наші гори. — Поезія і шкарпитки. — Жінка пана судді.

Ще звечора я накрутив свій малий будильник, щоб він досвіта, в 3-ій годині пригадав мені час. Та він, хоч усе мій вірний слуга, на той раз змикитив і забув задзвонити. Я був би жорстоко розрахувався з ним, але не було вже часу, — я біг на двірець щосили.

На стації Калуш мене привітали сміхом і хотепами мої товариші-прогульковці. А зібралась чесна громада, чоловік може з тридцять, з того половина красного пола. У поїзді весело проминув час, бо недовго ми їхали, всього дві стації. На стації Брошнів пересіли ми на малу колійку, яка довозить з гір дерево до фірми Ґлезінгер. Ми сіли на т. зв. „льору“, де вже приміщені були для нас лавки. Трохи мало було місця, то дехто з прогульковців перескочив на попередню льору. Їхали вигідно та весело. Проїхали може півтретя години. Здалека видно було Карпати, ті наші рідні Карпати, які я так давно хотів бачити. Чомусь мені здавалося, що вони якісь маленькі і мізерні. Чи тому, що наші? Ні! Не тому, а якось так видавалось.

Та ось перед нами розвинувся чудовий краєвид. Береги стрімкі, скелисті, великі каменюки, як хижі, люті звірі, аж страшно на нас глядїли. То знову виглядає так, що велитні страховища ось-ось упадуть на наші голови, а ми як дрібні порошинки розсиплемося на атоми. А там далеко такі-же самі могутні синіють у мряці і в хмарах. Коли вони на хмарах колихаються, то якісь більше голубі, більше рідні. Як ті, за яких співав колись батько Тарас в неволі. І пригадалися слова:

„Гори мої високії,
Не так і високі, як хороші...“

Їдемо дальше, аж тут чудо! У кітловині гір бачимо здалека, як має синьо-жовтий прапор, як вільний гірський вітрець пестливо голубить його до себе. На хвилину забуваємо про все. Буцім-то заїхали в країну, де дрімає наша лукава доля, де мріє те щастя, за яке пролилося стільки рідної крови. Ми не завелися, а побачили ту нашу долю. Вона не спить, вона ще молоденька, росте.

Ми віхали в країну пластунів-новиків. Це Підлюте. Там підкріпившись трохи, дехто скочив на мамалиґу до пластової кухні і по обіді рушили ми в гори. Перш усього треба було перейти річку, яка пливе саме коло табору. Оттак „на око“ здається собі нічого. Річка собі тай річка. Поскидали черевики, підкотили штанці, а наші пані забрали мешти в руки і давай — переправлятися! Та не так воно, як виглядало. Вода по коліна — не страшна, але рвуча така, мало з ніг не звалить. А кожний камінець, на який станеш, то так і втікає зпід ноги, ховзкий, що й втриматись годі. Мені під опіку дісталось дівчатко, Ярусею її звали. Дрібненьке та ніжненьке таке, що аж в ухах лящить від її голосочку. Оттак тримаємось за руки, йдемо сміло вперед.

Вже була середина тай моя Яруся хотіла показатись героєм і давай — вона сама буде йти. Я її пустив. Ще не минуло доброї хвилини, я чую: „ах, ах“! „Ну, нещастя“, гадаю. Дивлюсь, а моя Яруся так помалу, з повагою, сідає в воду. Ноженята її поховзнулись й іншої ради не було, мусіла сісти. Я метнувся її ратувати і мало що сам не поплився в воду. Бо трапив на такий ховзкий камінь, що годі було втриматись. Мій один мешт і шкарпитка впали в воду. Я збентежився. Що тепер ратувати? Ярусю, мешт чи шкарпитку? Все одно — гадаю. Життя Ярусі вартніше за всі шкарпитки в світі, а мешт дальше не попливе, як у Чорне море. Підношу Ярусю і не можу піднестися, а в неї наплечник, що важить ще раз так, як вона. Якось з тяжким трудом вибрались ми звідтам і йдемо вже обоє. Недалеко якийсь високий товариш „вульго Пікусь“, став, здається, нерівно і повалився, мов довгий, напоперек річки. Наче загатив річку собою. Ззаду сміх, крики, ах! та ох! Знову хтось впав, хтось тоне, когось ратують.

Коло берега нам подали тичку і ми щасливо видістались на сушу. Перейшло одинадцять, а решта настрашилась тяжкої переправи і пішла шукати кладки. Яруся поставила себе сушити до сонця, а я пустився в погоню за своїм мештом. Більше нещасливим, як тоді, я ще ніколи не чувся. Заки я дістав свій мешт, у мене пальці були потовчені, коліно розбите, ціла нога покалічена до камінців, бо я раз таки впав „собі“ на цих камінцях. Заки ми підсохли, тамті перейшли через кладку цілком сухі, без жадних втрат, болю і страху. Ми рушили в дорогу. Було вже по другій годині. Всі були веселі і вдоволені, лиш я один жалів за своєю шкарпиткою. Вона плила дуже скоро і я її не міг дігнати. Я зарахував її як жертву прогульки і пішов лиш в одній шкарпитці на гору. Розуміється в убранні!

Якийсь час ми йшли доріжкою, а опісля звернули в річище потока. Туди вже було йти тяжко. Ненависна природа колись бавилась камінцями й порозкидала їх так, що годі було спокійно перейти. Треба скакати і то зручно. Бо один хибний крок і чоловік летить у воду з цілим своїм майном. А то й добре потовчеться! Та мало того. Якась нелюдська сила понакидала поздовж і поперек старих грубих смерік і лежать вони обдерті, оголені, почорнілі від вітру і дощу, забуті, здається, людьми і Богом. А колись вони жили цілі сотні років і гордо з гір глядїли на доли. А нині лежать притоптані в болоті.

Недовго і ми вийшли на штучно зроблену доріжку. Ще, мабуть, з війни робили її москалі із смерекових кругляків. Туди вже йти було багато краще. Ми пустили свої мотори в рух і показалося, що нас лиш четверо наперед вибилось а тамті розбились ще на дві, а може й більше груп і помалу тягнулись вгору. Наша чвірка йшла дуже добре. Дві студентки, Зоня і Славця, обі калушанки, і мій товариш зі Львова. Здається, що неодин мужчина посоромився в такім марші перед ними.

Вони йшли нарівні з нами. По дорозі ми співали пісні, деклямували. Ми відпихали [illegible]

Причини виродження народів.

Підкарпаття веде перед. — Заможність і малокультурність — Моральні причини. — Парадокси життя. — Наша майбутність.

Д-р Борський помістив у „Народній Політиці“ статтю про рух населення, вокрема про депопуляцію. Наводимо дослівно деякі міркування д-ра Борського.

„Наша статистика про зміни населення, пише він, за рік 1929 вказує ясно на напрям занепаду. Сама стверджує, що *приріст населення був найменший за останніх десять років.* В Чехії є вже 27 повітів, де було більше вмерлих ніж народжених, що означує вилюднення цих повітів, на Моравії було таких повітів тільки два, тоді як на Словаччині та Підкарпатті жадного. Найменше число дітей мали чехи (на 1000 мешканців — 18,27), Моравія вже краще — 21,06, здоровіша Словаччина — 28,93, а найплідніше Підкарпаття — 39,25. При цьому, у зовсім протилежнім напрямку йде число подруж, яких у Чехії найбільше, а найменше на Прикарпатті“.

Автор, подаючи ці числа як основу, приходить до висновку, що, мовляв, „населення зменшується зі зростом просвіти та заможности“. Найгірше популяційно, на його думку, стоїть Англія, Франція, Америка, Німеччина та скандинавські держави, які є найбагатіші та найкультурніші. Посереднє положення займають такі держави як Еспанія та Італія. Тому, на думку д-ра Борського, „найпевнішу будучність мають держави найбідніші та найменше культурні, себто весь схід Европи від лінії Польща-Словаччина-Югославія. Цей самий образ представляє в малому Чехословаччина, де найкультурніші та найзаможніші чехи стоять найгірше, тоді як *будучність належить до Прикарпаття та Словаччини саме тому, що вони найбідніші та найменше культурні*“.

Ще одно речення цікавіше — „Чехословаччина — каже д-р Борський — росте тільки завдяки Прикарпаттю та Словаччині, до яких єдино належить у нашій (чеській) державі будучність“.

І далі: „З анальогії з історією старих, уже вимерлих народів і зниклих їх держав випливає, що тут маємо до діла з природним законом і що західня Европа та середня, як і Північна Америка будуть поволі, але певно, слабнути (бо без людей нічого немає), коли *до зупинення або бодай гальмування цього біольогічного занепаду нема ані волі ані відваги.* Сьогоднішньому людству вистачає потіха, що це не буде ані завтра, ані післязавтра. Що буде за 100 років, це нікого не цікавить — щоби тільки можна було жити багатіше та культурніше“ — закінчує д-р Борський...

Пічнемо з останнього висновку. Іншими словами ознакою культурности та заможности є крайній, зоольоґічний еґоїзм і очевидячки, суспільно-психольоґічний патольоґізм! Д-р Борський робить свої далекосяжні висновки лише на основі кількох чисел про народження. Він не подав поруч них чисел про смертність та її процентове відношення до числа живих і народжених. Питання депопуляції, винародовлення незвичайно цікаве. Справді, чому населення в деяких державах зменшується? Адже не вистачить лише подати числа смерти і народжень, чи шлюбів і розводів, або пояснювати це все виключно „культурним і матеріяльним“ рівнем того чи іншого народу. Навпаки, здавалось би, що матеріяльний добробут і культурність взагалі повинні бути якнайкращими умовами для успішного зросту та розвитку дальших поколінь. А тимчасом за д-ром Борським і ін. дослідниками виходило би навпаки. Дивно, що „вся будучність належатиме до найменше культурних і незаможніх народів, як ось поляки, словаки, українці, москалі, китайці, індуси, неґри, маляйці, словом найменше культурні та найбідніші...

На нашу думку, причина спаду населення зовсім не в „культурності та заможності“, як думає д-р Борський і не в „біольоґічному занепаді“, а відверто скажемо: в моральному розкладі, що знаходиться в безпосередньому звязку з економічно-псевдо-культурним станом населення і з теорією Мальтуса та занадто розповсюдненим культом мальтузіянства в його найгіршій формі. Це соціяльно - психольоґічна передумова розвитку крайнього еґоїзму, де все автоматично міриться грошем. Нею міриться і відносини чоловіка до жінки, як зоольоґічно-біольоґічної пари. Та яка велика непослідовність! „Культурність“ з одного боку і матеріяльний добробут з другого, як добрі передумови розмноження—стають причинами виродження, заникання, смерти. Цеж парадокс життя, який можливий тільки там, де біо-зоольоґічна суть виходить сама свідомо з рямців закону природнього буття.

Колись Еміль Золя в свому творі, описуючи життя Парижа, писав: „Скільки життя виливається щодня на брук Парижа!“ А таких „культурних і заможніх“ Парижів на світі багато. І якби позбирати всю цю зоольоґічно-біольоґічну енерґію, яка навмисне без цілі виливається на їх бруках тільки для чистого заспокоєння свого вдоволення, тоді можна би легко заповнити всі ці прогалини недородів чи виродження.

Можна би думати, що збільшення числа народжень є ознакою культурного та економічного занепаду даного народу — бо у культурніших і заможніших число народжень меншає. Як не погодити таку суперечність, що саме перед найменше культурнішими та найбіднішими вся будучність? Ясно, що це нісенітниця.

Питання депопуляції сталоб значно ясніше, колиб отак була змога подбати за хоч трохи точну статистику всіх недородів та штучного обмеження заплідденъ, а тоді вже перейти до розгляду таких чинників, як культура і економіка та їх впливу на процес розмноження та виродження. Як може бути збільшення населення, коли жінки кілька разів спекуються штучно майбутніх дітей. А таких жінок серед згаданих народів дуже значний відсоток. Офіційно законодавство є проти цього, але в дійсності — медицина таки служить цьому культові штучного нищення людських зародків... Звісно, що „менше культурним“ і „біднішим“ людям це недоступне. Тай розводів серед них відносно значно менше, як у „культурніших і заможніших“. Ось до яких висновків нам доводиться дійти. Чи вони правдиві — най кождий скаже собі сам. Але одне з радістю стверджуємо, а саме, що на всіх українських землях спостерігаємо позитивне явище, найкращий приріст населення. По думці д-ра Борського, зі зростом „культурности і заможности“ мав би він зменшуватися. У нас, українців, бачимо протилежне: в ростом культурности та заможности зростає також приріст населення і це, безумовно, швидше чи пізніше буде основою нашої кращої будучини.

Т. Монюк.

ми грудьми, чути було запах живиці і ялівцю, гарно було, що й казати!

Оттак підійшли ми на поляну, де стоїть деревляна хата. Ми зайшли туди, скинули із себе наплечники і вигідно розложились на доліві, яка була заслана свіжою смеречиною. Нам належиться відпочинок, бо ми його собі вірно заслужили. Щойно за пів години прийшли наші прочани помучені та засапані. Ми питали в їх, чи лишаємося тут ночувати, чи йдемо далі, а вони хоч помучені, заявили вперто, що ідемо далі, але разом, щоб ми не виривались наперед. Я зрозумів це двояко. Це сказала старша пані, жінка пана судді з Калуша. Я замішався в турт і ми йшли тепер дійсно рачим кроком під гору, а проводила добродійка пана судді.

Що десять кроків підносила добродійка свою патерицю даючи знак, щоб прогулька задержалась. Це означало, що ми мали оглядати природу, заки добродійка відпічне. Це доводило мене до розпуки. Гарна це річ оглядати природу, безперечно, але я числився з тим, що до другої хати є ще шмат дороги, а гори аж почорніли від темних прегустих хмар і недовго можна було сподіватись, що настане вечір. Але я нічого не казав; жалів, що непослухали мене товариші і не заночували в тій вигідній хатині. Але, сталося. Ідем дальше, добра доріжка вже скінчилася і нам прийшлося іти як по стіні. Смерекові ліси ми мали майже за собою, а тепер траплялись лиш карловаті смеречки. Усі сапіли як льокомотиви, але ніхто не признавався, що змучений. Кожний відповідав, що добре і приємно. Я лиш кивав головою на знак, що і я вповні згоджуюся з ними.

Ідем дальше, аж тут якось несподівано зачинає періщити нас дощ. „Долеж наша нещаслива!“, подумав і зачинаю пхатися вперед. Я вже був близько добродійки-провідниці і хотів непомітно минути її, але в тойже час вона піднесла свою палицю і поручила оглядати природу. Мене пірвала шевська пасія, я прикусив язика і лиш в думці сказав до себе: „Оглядайте Ви, добродійко, тепер природу, а ми підем до гори!“

(Докінчення буде.)

На господарські теми.

Хиби нашої кооперації.

Чи є у нас можливости для поборювання сільсько-господарської крізи?

Дуже часто можна тепер зустріти на сторінках української преси статті та замітки, присвячені справам загальної і чисто сільсько-господарської крізи. Однак не завсіди можна найти в тих статтях та замітках конкретні напрямні, як поборювати цю крізу. В розмовах-же нераз можна почути й таку думку, що ми ніби безрадні будь-що зарадити в цьому напрямку, бо це залежить від багатьох причин державного й світового значіння, які нам годі змінити чи усунути; ми, мовляв, не можемо конкурувати на закордонних ринках, ми не маємо й великих капіталів, які потрібні для цієї справи. Не можна не признати рації цим думкам. То правда, що ми є і бідні на капітал і трудно нам з тих чи інших причин пробиватися зі своїми продуктами на закордонні ринки. Але чи нема ніяких інших виходів з цієї тяжкої ситуації?

Їздючи цього літа по краю і придивляючись до життя нашого народу та наших українських установ, я дійшов до переконання, що багато дечого можна булоб зробити для поборення крізи через піднесення добробуту наших сільських господарів навіть з невеличкими матеріяльними засобами й зовсім без закордонного ринку.

Так, дня 16. VI. ц. р. був я присутнім в одному з наших повітових міст на кооперативній анкеті, присвяченій спеціяльно збутові яєць. Перебіг цієї анкети був дуже цікавий, але спинятись на цьому тут не буду. Скажу тільки, що анкета та відбувалась дуже прискореним темпом, бо учасники поспішали на базар (це було в базарний день) до своїх возів, де були їх безроги, які вони вивезли на продаж і — мусіли везти назад до дому, тому, що на базарі були такі низькі ціни, що продавати було просто неможливо.

Після цієї анкети заглянув я до Народньої Торгівлі й побачив там цілу гору скринь з американською солониною та американським смальцем, які тут-же масово забирались для селянських кооператив. Цей контраст: відсутність можливости для нашого сільського господаря — члена кооперативи — збуту своєї безроги з одного боку, а з другого боку постачання нашими-ж кооперативами своїм членам американської солонини та смальцю — дуже мене вразив. Тому обїзджаючи далі край — я вже використовував кожну можливість, аби заглянути чи то до Повітового Союзу чи до селянських кооператив і придивитися, чим там торгують. Треба ствердити, що **скрізь доводилося бачити американську солонину, американський смалець. Лишень одна селянська кооператива (в Попелях, пов. Дрогобич) спромоглась на те, що продавала солонину краєвого виробу.**

Що американська солонина на ринку була трошки дешевшою від солонини краєвої — це правда (тепер, навпаки, краєва дешевша від американської: американська 3.50 кґ., а краєва 3.20). Одначе трудно повірити в те, щоби ті, які скуповують безроги у наших сільських господарів, докладали на цьому отак собі з любови чи жалю до нашого народу. Напевно ні. Справа полягає в чомусь іншому — в нашій малій здібности до організованого життя. Що справа зі солониною та смальцем є поважною — свідчать наступні цифри: Через „Центросоюз“ збуто протягом 1929 року: а) американської солонини 353.400 кґ., б) американського смальцю 145.000 кґ. А скілько ще американської солонини й американського смальцю набувається нашими Повітовими Союзами Кооператив і самими кооперативами безпосередньо?!

Потім, повіт Самбір рік річно плекає величезну кількість огірків та капусти, які забезцінок збуває ріжним приватним покупцям, бо не налагоджена справа доброго квашення й збуту цих продуктів, і то тоді, коли до краю силу силенну квашених огірків і капусти ввозять аж зі Знойма (Чехія). А як у нас справа з продуктами садовини? Цілими вагонами привозять їх сюди з Італії, ба навіть аж з Каліфорнії (Америка). А деж наші Заліщики, а деж наш Косів?

Ще про одно мушу сказати, це про лімоняду, яку доводилось мені пити і по містах і по селах. Цієї лімоняди дуже багато збувається через наші кооперативи, а все чужого виробу. Знову-ж таки лишень **одна селянська кооператива в самбірському повіті спромоглась на виріб лімоняди.** Лімоняда ця ні трохи не гірша, а на-

віть ліпша від лімонад чужого виробу. А збут збіжжа?!

Загальне вражіння таке, що наша кооперація до цього часу займається переважно, коли не виключно, постачанням селу **лишень продуктів споживчих і до того чужого виробу**, за які наші господарі повинні платити готівкою. Іншими словами, **наша кооперація, що має своїми членами переважно сільських господарів — носить характер споживчий, а не сільсько-господарський.** І в цьому вся наша трагедія під сучасну пору, пору господарської кризи.

Тай справді. **Звідкіль сільський господар візьме отого гроша, потрібного йому на закупку ріжного приладдя та споживчих продуктів, потрібних в господарстві, коли він не має як і де збути своїх продуктів?** Тому наше село примушене звужувати свої потреби як і де тільки можна. Все це відчула й наша кооперація, якої торговельні обороти страшно впали й далі падають.

Що-ж робиться у нас для поборення сільсько-господарської кризи?

Зі зменшенням торгових оборотів — наші Повітові Союзи Кооператив переводять редукцію службовиків і чомусь в першу чергу підпадають цій редукції **повітові агрономи**, які якраз найбільш потрібні в час сільсько-господарської кризи, як лікарі підчас пошесної недуги.

Чи це правильний ратунок та допомога нашим сільським господарям?

Треба думати що настала вже крайня пора для нашої кооперації, членами якої є переважно селяни, — до полагодження ширшої **переробки та збуту продуктів сільського господарства та в першу чергу постаратися про те, аби продукти сільського господарства, які є предметом торгу наших кооператив не були чужими.**

Щоби оминути труднощів браку гроша — збут цей можна починати налагоджувати на основі **комісової продажі**. Звичайно, що це справа не легка. Одначе треба думати, що наші сільські господарі зрозуміють врешті, що першим хто мусить дати їм позичку — повинні бути вони самі, даючи свої продукти в комісову продаж. Цим оминеться й оті ризика, на які наражаються наші кооперативні установи, як приміром було при збуті яєць в минулому році.

З другого боку наша кооперація повинна зрозуміти, що без праці агронома і то сталої та систематичної — годі думати про піднесення добробуту сільських господарів — членів кооператив і тому рятувати захитані торговельні обороти треба не шляхом звільнення повітових агрономів з посад, а навпаки шляхом винайдення матеріяльних засобів, які уможливилиб провадити як найінтенсівнішу агрономічну працю серед наших сільських господарів.

Інж. Антін Романенко.

Кріваві події в селі Алексичах.

У селі Алексичах, пов. Гродно, відбувався у вівторок, дня 19. серпня ц. р. відпуст у місцевій православній церкві. На відпуст прибули посли: Волинець з партії Сель-роб. та його товариш Дворчанин, білорусин, які намагалися після богослуження відбути посольське віче біля церкви. Командант поліції не хотів допустити до відбуття віча і поліція почала розганяти присутніх селян. Посол Дворчанин почав проте промову виступаючи проти уряду. Коли одначе поліція почала розганяти людей, промовець добув револьвер і — як пише польська преса — віддав кілька стрілів до поліціянтів, що розганяли вічевиків. В тім самім моменті на знак пос. Волиниця — так повідомляє польська преса — вічевики обкидали камінням поліціянтів, при чому поранено трьох поліціянтів. Тоді поліція мала віддати лише сальву в повітря і щойно таким способом розігнала вічевиків. Оба посли сіли до переїзджаючого автобуса та віїхали до місточка Індури. Про події негайно повідомлено староство і прокуратора в Гродні. Тому вже в Індурах арештовано обох послів. Посла Дворчанина приказав гродненський віцепрокуратор арештувати за поповнення звичайного злочину, посла Волиниця звільнено. Арештованого посла відвезено до вязниці в Гродні.

Перед червоним судом.

З Києва сповіщають, що тамошній окружний суд закінчив розправу проти Донця і Швайка, козаків повстанчого відділу Клименка, який 1919 року боровся проти більшовиків і в околицях Умани винищував комуністів. В самому Умані обвинувачені вбили команданта міста. Донця і Швайка засуджено на кару смерти, яку й виконано, а кількох їх товаришів на кару від 3 до 8 літ вязниці.

Збігці із СРСР.

Недалеко Пруднин у виленському повіті втікло до Польщі 13 осіб, які не могли помиритись із насильною колективізацією. Декотрі з тих збігців перепливли кордон разом із кіньми й іншим домашним скотом. Збігці кажуть, що краще жити на чужині в найгірших обставинах, ніж у радянських республиках.

Комсомольці хабарниками.

Перед київським судом відбудеться розправа проти 20 осіб, які, працюючи в різні у Дарниці під Київом, побирали від приватних осіб хабарі по 50 карбованців, зашо продавали мясо „буржуазним елементам", а кривдили пролетаріят. Ці хабарники, купуючи для комунальної різні худобу, визначували буржуям більшу вагу їх товару і т. д. „Полетарська Правда" пише, шо хабарі брали також партійні комуністи і комсомольці, за що всі вони станують тепер перед судом.

За скликанням надзвичайної сесії сойму.

З Варшави повідомляють, що в середу 20. серпня ц. р. радила в соймі політична комісія 6-ох політичних партій „Центролів"-у над устійненням програми праці на найближчий час. Після засідання видано комунікат того змісту, щоб на день 1. вересня ц. р. на год. 1. пополудне скликати всіх послів і сенаторів партій лівиці та центра, аби запротестувати проти змагань німців ревізіонувати західні границі Польщі. Також 1. вересня ц. р. внесуть на руки марш. Дашинського домагання, аби президент скликав надзвичайну сесію сойму та сенату. Крім того посли „Центролів"-у намітили плян праці на будуче і способи боротьби з урядом. Також на нараді устійнено резолюції на конгреси „Центролів"-у, які відбудуться 14. вересня ц. р. у 20 місцевостях та будуть мініятуровими „краківськими конгресами".

Більшовики продають Америці східньо-китайську залізницю.

„Послєднія Новости" з Парижа повідомляють, що більшовицький уряд переговорює у великій таємниці з групою американських банкирів у справі продажі більшовицьких уділів східньо-китайської залізниці. Американські банкирі куплять уділи, якщо лише давні акціонарі російсько-азійського банку зговляться на цю трансакцію. Тому більшовицький уряд навязав контакт з бувшими акціонарами східньо-китайської залізниці, яких заступає замешкалий у Берліні бувший генерал Колосовський.

Жанна д' Арк під Пешаваром.

АТЕ. Льондон. З Бомбаю оповіщають, що военна акція під Пешаваром припинена. Від неділі не впав ні один стріл. Узгіря Клярі, під яким африди крились у печерях від англійських бомб, очищене від збунтованих відділів. Гірське племя Могмандова, що мешкає на кордоні Авганістану, мало прийти афридам на поміч, але за інтервенцією короля Авганістану покинуло цей намір. Серед афридів визначну ролю грає дівчина, яку називають „Пострахом Тибету". Ця дівчина є дочкою вбитого вождя афридів і має славу дуже жорстокої і хороброї людини.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ. 7)

Через Крим і Кавказ.

(Продовження.)

Сіркова лазня. — Военно-грузинською дорогою. — Придорожні акробати. — Рай для мущин. — Казбек.

Кажуть, що бути в Тифлісі і не бути в тифліських „серних банях" — це значить не бути в Тифлісі. Ми рішені туди піти, за ціну мук по дорозі, щоби здобути вдоволення, що ми „все" бачили, навіть без огляду на спеку, в якій і так обливаємося потом від рана до вечора, і від вечора до рана, без помочі парні. Але коли від очевидців чи пак: нюхавців довідуємо, що вода в „серних банях" має запах, делікатно сказавши, стухлих яєць — відпадає нам уся охота. Без огляду на те, що наша вартість впаде в очах грузинів до мінімум, і що ніколи з чистою совістю не буду міг сказати, що знаю, що таке Тифліс. Тимчасом пора вже покидати перлину Грузії і наш гостинний „Европейський Готель" (в якому все псувались водопроводи саме тоді, коли хтось хотів узяти купіль) і їхати далі — вже в напрямі Харкова.

Отже передовсім мусимо дістатись на той бік гір, до Владикавказа. На це є дві дороги: або окружаючи кавказькі гори, залізницею через Баку, себто 48 годин їзди посцішним поїздом, або навпрямки „военно-грузинською дорогою". Очевидно, нема чого й надумуватись; рік-річно приїзджають тисячі людей до Владикавказа чи до Тифлісу, тільки для того, щоби поїхати по тій дорозі. Це найкраща дорога в цілій европейській частині Союза. Триста кільометрів через саме серце кавказьких гір! Звичайно, що і наше товариство вибирається по цій дорозі. Навіть виникає в нас питання, — хоча правда, тільки на короткий час: чи не поїхати би нам по военно-грузинській дорозі — кіньми, „лінейкою"? Але обчисливши, що така їзда продовжилась би на пять до сім днів, зрікаємося цього пляну і рішаємо їхати, як всі „нормальні" люди, автом.

Окремого авта не можемо дістати — тільки місця в автобусі на 24 особи. Річи ідуть окремим вантажником. В 9. рано виїздимо і за кілька хвилин ми на містку на якому надпис: „Военно-грузинская дорога". Ще кілька хвилин і Тифліс минається за нами.

Маю місце побіч шофера. Дарма, що є тут охоронна шиба — авто відкрите, — вітер такий, що треба насунути шапку на вуха і на очі. При тропічній температурі це більше як неприємно! Але в міру того, як змінається краєвид, коли з вітвертого гостинця віздимо в гори, їзда стає приємнішою. Починаємо стрічати перші руїни замків, фортець, церков. Вони — як каже „Бедекер", якого тримаю в руках — з чотирнацятого, десятого — ба, навіть шестого століття! І підчас цілої дороги, всіх трьохсот кільометрів, що закрут; що гора — руїни, німі свідки подій і життя зперед сотень літ.

Після двогодинної їзди перша зупинка. Випиваємо море всяких холодних напитків — очевидно з тим наслідком, що по хвилині стає нам ще горячіше.

Починаємо пястися чимраз вище. На обрії — він недалеко, бо довкола гори — показуються вершки покриті снігом і підчас найближчих годин не зникають нам із зору. Дорога стає чимраз вужчою, авто іде чимраз поволіше, — в противлежно пропорціональному відношенні до сапання мотору, що стає чимраз голоснішим. Ліворуч — стрімка пропасть. Вид на околицю — феноменальний. Нарешті ми на найвищому пункті дороги — 2800 метрів над поверхнею моря. І саме в тім місці недавно злетіло у пропасть авто з усіма пасажирами! Один необережний рух кермою одного колеса тратить равновагу. Бррр!

Від тепер чималий кусень дороги їдемо більш-менше на тій уже висоті. І тут бачимо перші „пописи" кавказької „молоді". Виглядає це так: сидите в авті, дивитесь перед себе і раптом десь недалеко, бачите посередині дороги щось, для чого в першій хвилині ваша думка не може дати ніякої ясної дефініції, що воно таке. Щойно підїхавши ближче бачите: малий хлопець стоїть — на голові. Так, як повинно бути, після всіх правил природи: голова находиться при землі, ноги розкрячені в горі, руки — борони боже, не опираються на землі! — випрямлені по обох сторонах тіла. Це спорт маленьких пастухів овець, грузинів, чеченців, осетинців і як вони всі там називаються — успішно демонстрований, призначений і видуманий тільки для мандрівників авт, які тут щодня переїзджають чи радше для кількох копійок, які кожний із подорожних почувається до обовязку кинути оригінальним спортсменам. Звичайно тільки перших двох-трьох дістають ці гроші, дальші — а їх богато, бо що кільканацять кроків одинєдва — нічого вже не дістають і мають повне право скаржитись на злі часи і брудну конкуренцію у праці стояння на голові.

Переїздимо малі гірські оселі, кавказькі „аули", де одна хата будується майже на даху другої. Бачимо цікаві людські типи; і ніодного мущини (хоча який обдертий він і був би), без кинджала! Запримічуємо, що мущинам на Кавказі знаменито ведеться: сидять групками перед своїми аулами і нічого не роблять, тільки пересувають у пальцях бурштинові кульки. Це загальний звичай на Сході; ціль цього заняття: дати спокійно плисти думкам! Як спокійно пересуваються між пальцями бурштинові кульки, так само спокійно повинні пересуватись, одна за одною, людські думки.

Хоча щойно полудне, а вже стає чимраз холодніше. Ще перед чотири годинами не було чим віддихати, — тепер починаємо натягати на себе не тільки те, що встигли і мали змогу (без огляду на товариство дам) скинути з себе, але і плащі, і навіть пледи і рукавички! Так, що коли приїзджаємо на Кобі, до джерела зимного як лід

НОВИНКИ

— **Телеф. 2-11. Піскова 22 „Власна Хата"** Фотограф Лев Янушевич. 1545 93—?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського** перенесена на вул. Коперника 16. 2296 28-?

— **Зїзд учителів історії** відбудеться заходом історичної комісії при „Учительській Громаді" у Львові в осені цього року. В програму зїзду ввійдуть реферати інформаційно-наукові й методично-дидактичні. Зголошення рефератів треба надсилати до кінця жовтня на руки дир. Омеляна Терлецького, Львів, Театинська 10.

— **З документів часу.** Не зважаючи на те, що Найвищий Суд у Варшаві видав уже своє оречення в справі переписки гр. кат. парохіяльних урядів з адміністраційною владою, поодинокі старости дальше ще накладають адміністраційні кари на священиків, які відносяться до них в урядових справах в українській мові. Ось найновіший примір наложення кари 50 зол. на о. Софрона Левицького зі Стриганець за уживання „niepaństwowego języka w sprawach metrykalnych". Starostwo powiatowe w Tłumaczu. Nr. XLIX/32/930 Tłumacz, dnia 18 lipca 1930. Do Wielebnego Księdza Sofrona Lewickiego proboszcza w Stryhańcach. Nakaz karny. Lekarz powiatowy w Tłumaczu doniósł dnia 16 lipca 1930 r. że dopuścił sie Ksiądz przekroczenia z art. L. b. Rozp. Prez. Rzp. ustawy z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. Rz. P. (Dzup.) Nr. 36 poz. 342 i ustawy z dnia 31 lipca 1924 Dz. Rz. P. 1930 Nr. 73 poz. 724 art. I. przez używanie języka niepaństwowego w sprawach metrykalnych (ewidencja ruchu ludności). Na zasadzie art. 17 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 Dz. U. R P. Nr. 38 poz. 365 zasądza się Księdza na grzywnę w kwocie 50 zł. z zamianą w razie nieściągalności na areszt. Grzywnę należy uiścić w Kasie Skarbowej w Tłumaczu i pokwitowanie przedłożyć tut. Starostwu do dni 7 pod rygorem egzekucji. Przeciw niniejszemu nakazowi może Ksiądz wnieść sprzeciw do tutejszego Starostwa w ciągu dni 7, licząc od dnia następującego po jego doręczeniu. Sprzeciw ten można wnieść pisemnie lub ustnie, poczem przeprowadzoną zostanie rozprawa karna. W razie niewniesienia sprzeciwu w powyższym terminie nakaz karny zostanie wykonany. Starosta powiatowy: Jeżowski.

— **Правильне поступовання із старовиною.** З останнього річного справоздання краківського воєвідського консерватора довідуємося про перепроваджування ним в життя засади, щоби тамошні малі музеї, яким бракує відповідних умовин до самостійного життя та до відповідної фахової опіки над памятками старовини, служили лише як рятункові стациї для цих памяток та як місце хвилевого їх перебування до часу передачі їх у більший музей. Сповняючи це завдання, матимуть менші краєзнавчі музеї і так дуже велике поле діяльности і відповідатимуть уповні свому завданню, головно щодо археольоґії та етнографії. Від себе додамо, що як навіть держава уважає за доцільне поступати в цей спосіб, то тим більше вказане це серед наших тісніших відносин, де поруч наукових інтересів вимагають цього також не менше важні інтереси репрезентаційно-національні.

— **Крадіж в музею Оссолінських.** З початком липня ц. р. невідомі злодії вкрали в музею Оссолінських золотий ланцюг, а пізніше також пропав другий срібний ланцюх дорогої вартости. Але злодії вміли вкрасти та не вміли сховати і заставили ці ланцюжки в Заставничім Заведенні у Львові, де дістали 2000 золотих. Про це довідалась поліція і виявилось, що крадіжи в музею виконали учні польської ґімназії Тадей Цеслік, В. Станкевич, С. Ціґлер і В. Ясінський. Злодіїв-ґімназистів арештовано.

— **Смертний випадок у реставрації.** У реставрації на львівському ринку, підчас обіду лісничий Яків Шанквайлер з Горожанної пов. Рудки маніпулював так незручно револьвером, що стрілив собі в живіт і помер таки в реставрації на очах численних ґстей, що обідали разом із ним. Поліційне слідство ствердило, що лісничий Шанквайлер хотів похвалитись своїм револьвером перед своїм товаришем і виладовував його під столом, щоби ніхто не бачив, але так незручно, що револьвер вистрілив.

— **Пожежі.** В Нагачові, пов. Яворів знищив огонь будинки Михайла Дацка. Поліція підозріває, що вогонь підложив сам Дацко, щоби дістати асекураційне відшкодування, тому його арештовано. — В Микуличині, в будинку читальні „Просвіти" вибухла пожежа, яка знищила будинок і товари української кооперативи „Верховина". Вогонь перекинувся і на сусідню віллю Ольги Семків та спопелив її. Загальна шкода виносить до 50.000 золотих. Оба будинки були заасекуровані. — В Ольшаниці в Яворівщині згоріли будинки Мошка Лякса. — В Павелчу під Станиславовом хтось підпалив стирти Станислава Меншля, які згоріли. Шкода сягає 3.000 золотих.

— **Шкарлятина.** У Мостах Великих вибухла серед дітей епідемія красухи. Населення Мостів Великих звернулось до влади з проханням допомогти йому в поборюванні епідемії.

— **Залізничий випадок.** В Суходолі біля Львова 25-літна Софія Мащак впала під тягаровий поїзд і згинула на місці, а її наречений, Іван Костюк, який хотів її рятувати, також тяжко ранений.

— **По війні всі люблять стріляти.** У с. Вязовій коло Жовкви господар Гриць Горбань, який жив у незгоді зі своїм сином Михайлом, на днях у суперечці стрілив з револьвера до сина, вцілив йому в живіт та поранив так, що Михайло лежить у лічниці і може вмерти. Войовничого батька арештовано.

— **Нові телеграфічні аґенції.** Дирекція пошт і телеґрафів подає до відома, що в поштовій аґенції Стратин, пов. Рогатин, заведено телеґрафічну й телефонічну аґенцію. — В поштовій аґенції Сихів біля Львова заведено телефонічну службу. В поштовій аґенції Хоросниця під Мостиськами заведено телеґрафічну й тепефонічну службу.

— **Вбивник на волі.** Свого часу голосною була справа вбивства на вулиці Личаківській у Львові: д-р Казимир Кнопф застрілив свою господиню Шайнінберову і за це опинився у вязниці. Тому, що д-р Кнопф виявляв деякі признаки анормальности, його піддано психіятричним дослідам у Кульпаркові, де лікарі признали, що в хвилині виконання злочину він був невідповідальний. Тому д-ра Кнопфа випущено на волю без судової розправи.

— **Зле без долярів, але зле з долярами.** У фальварку Русак під Молодечном у Виленщині помер наглою смертю Іван Цилінський, який, вернувши з Америки, привіз багато долярів, купив фільварок і мав славу багача. По його смерти люди почали перешіптуватись, що тут справа щось не дуже ясна, бо Цилінський був здоров як дуб і помер аж надто несподівано. Поліція зарядила лікарську секцію трупа, який вже кілька днів лежав у гробі і лікарі ствердили, що в жолудку покійного находиться стрихніна. Арештовано сина покійного, а він признався, що отроїв батька із намови своєї нареченої Людвіки Німчаківної, яка хотіла бути багатою й заграбати весь фільварок Івана Цилінського. Тепер арештовано й Людвіку Німчаківну.

— **Обережно з грибами.** До лічниці в Ґнезні привезено 13 осіб, які були затроєні грибами. Пять осіб уже померло, а інші борються зі смертю. Гриби збирали вони в лісі біля села Святкович.

— **Студії над комунізмом.** У Варшаві утворилось „Товариство наукових дослідів комунізму". До товариства належать визначні польські політики, соціольоґи й економісти, які цікавляться комунізмом як суспільним рухом на те, щоби поборювати його, доказуючи науково його утопійність і шкідливість.

— **Габсбурґ в арешті.** В Ню Йорку минулого місяця арештовано Леопольда Габсбурга за обман у продажі нашийника, який нібито Наполеон Бонапарте був купив своїй жінці. Габсбурґ посидів пару тижнів у вязниці, а тепер його звільнено за високою кавцією аж до судової розправи.

— **На радість жінкам.** Лікар у Липську д-р Сельгайм винайшов спеціяльний лік усунення породових болів. Практика виказала, що жінка, заживши це лікарство, хоч не попадає в сон і є при породах зовсім притомна, то не відчуває ніяких болів, хочби порода тривала дуже довго. А найважніше: цей лік зовсім нешкодить орґанізмові жінки ані дитини.

— **Переховували срібло.** Київська преса сповіщає, що підчас ревізії на кватирі співробітника ВУФКУ. Криниського найдено 750 карбованців срібних грошей, у скарбника заводу „Більшовик" Буданова найдено 273 карб. срібла, в однієї перекупки на Переяславщині найдено 780 карб. срібла. — Радянська преса пише, що це „контрреволюційне кубло" переховувало ці срібні гроші на час, колиб упала більшовицька влада і за це згадані особи стануть перед судом.

— **Найбільш почитна книжка безхлібного автора.** Американський священик Шельдон написав твір „Його слідами", який в Анґлії й Америці розійшовся у 33 міліонах примірників та є після біблії найбільш почитною книжкою в цих краях. Сам-же автор цього популярного твору не дістав за свою книжку ні сотика гонорару і живе в нужді. Твір „Його слідами" представляє прихід Христа на тлі сучасної доби.

— **Малий український хлопець приїхав сам до Канади.** Вас. Вацько, 8-літ. хлопчина, прибув самітний із старого краю аж до кольонії Стар, недалеко Лемонту, Альберта. Переїзджаючи через Вінніпеґ, Василько зробив дуже велике вражіння на усіх урядовців. Поводився майже по мужеськи. З клуночком в одній руці, а з книжкою в другій, ставав відважно до фотографії, яку то ріжні урядовці бажали мати. Через перекладчиків сказав, що він тому приїхав до Канади, бо батько скучав за ним на фармі. Він дуже радий ходити до школи і навчитись по анґлійськи. „Колись — сказав він — буду мати свою власну фарму і коні". Дома покинув він ще матір і дві молодші сестри. Але як батько заробить досить грошей, то забере ще їх до Канади.

— **Російські князі колись і тепер.** Дня 14. липня був у Парижі величавий річний баль російської шляхти на вигнанні. Були там великі князі, графи і барони з жінками і дочками. Великі княжни розмовляли з бувшими ґенералами, які їм нагадували давні часи блиску за Романових в Петербурзі. Але це тільки один день в році. На другий день шляхта і достойники ідуть до роботи. Багато з них миє посуду в ресторанах або служить дверниками при готелях та кабаретах. Сьогодні велика княжна розмовляла з ґенералом в одязі ґенерала, але завтра й не гляне на нього, коли висідає із самоходу біля готелю і тойсамий колишній ґенерал, уже в одіжі дверника, одчиняє їй двері автомобіля.

— **Клюб „неповоротців".** Виявилось, що у Берліні є „клюб неповоротців" („клюб невозвращенцев"), який складається із самих радянських службовиків, які покинули службу коли Москва веліла їм вертатись домів, цебто до тюрми або на розстріл. Є там дипльоматичні, конзулярні і військові службовики, а також закордонні „чекісти". За якінебудь провини, непослух, або „невірність" комунізмові їх призивали перед уряд чи то перед суд в Москві, але вони знаючи яка їх дожидає кара, відказались від повороту. Оттак тепер в самому Берліні назбиралося в „клюбі неповоротців" 168 членів. Але є ще їх доволі і по містах інших країв.

— **За дівчину убив маму.** В Джерсі Сіті, мати Ґледис Мек Данелд докоряла синові Чарлсові, щоби перестав ходити до дівчини Марджорі Гандлі. Але син не слухав і відсварювався. Мати уважала, що син зле робить і хотіла вплинути на дівчину, щоби зірвала з її сином. Вона поїхала до Бейон і там довго з нею розмовляла. Коли вернулась домів, сказала все те синові. Син у відповідь на це добув револьвер і стрілив мамі в груди. Ранену маму відвезли до шпиталю, а сина до тюрми. На запит Чарлс відповів, що хотів „дати мамі науку". Мати 5 днів боролася зі смертю в шпиталі. Вона казала, що синові прощає, але хотіла би подужати, щоби її рідний син не остався на світі мамовбийником. Одначе вона по важких муках померла. Родина дівчини каже, що вона вже не віддасть її за душогуба.

— **Ліґа проти мужеських одягів.** В Анґлії основали розумні люди Ліґу проти теперішніх мужеських одягів. Вони кажуть, що теперішні мужеські одяги це нещастя, яке спричинює стра-

---

— Нарзану — навіть не хочеться богато його пити. Перед двома годинами, при стрічі такого джерела, була би йшла боротьба на смерть і життя — за першенство напитися, впитися, запитись тою водою!

Приїзджаємо до місцевости Ка́збек, у підніжя гори цієї самої назви. Це один із найвищих великанів Кавказу, високий на 5000 метрів, дуже „в моді" у туристів. Їх тут повно — зрештою більше нікого й нема, бо ціла місцевість складається, крім туристичного захисту, з кількох домів. Підкріпляємо свої сили „ґеніяльним" шашликом і користаючи з кількох хвилин часу, оглядаємо поблизьку церкву. Старий дідусь, 70—80-літний, відчиняє її. Маленька церква певне памятає ще грузинських царів — вона з XV. чи XVI. століття. Дотепер вона ще незамкнена. Старий дідусь дбає за порядок довкола. Відходячи питаємо, скільки йому літ. — „Девядесятьшість"!

Ідемо дальше. Тепер починається може найкраща частина дороги — т. зв. „Даральске провалля". Гори, ліси, ріки, джерела, водопади, руїни, аули — все те зміняється мов у калейдоскопі. Переїзджаємо попід скелею, яка має ориґінальну назву: „Спаси Господи"; вона тримається якимсь чудом над дорогою, і здається, ось-ось упаде — минаємо одну з найстарших і найбільш величавих руїн колишній замок леґендарної грузинської цариці Тамари і врешті гори, провалля і вся краса воєнно-грузинської дороги лишилась за нами, а вперед — ціль дороги, Владикавказ. В 7. годині вечора висідаємо перед конторою автомобілевого товариства, яке нас везло — в неможливому вигляді. Від самого Казбека ішов дощ. Не тільки на наших цілковито запорошених убраннях і шапках, але розуміється і на обличчі і на руках утворилось „приємне" болотце...

Що робити? Наші валізки, які їдуть на другому авті, ще не прийшли — і потішають нас, що прийдуть не скорше, як в 10. год. ночі. Значить, сьогодні дальша подорож неможлива.

(Продовження буде.)

...ні муки особливо в літі. Найгірше, що ті одяги важкі, тісні, довгі, а вже найстрашніше в літі ... тісні і високі ковнірці з краватками. Найпрактичніше в літі булоб носити легкі і короткі штанці та колірові сорочки з короткими руками і отвертим ковнірцем без краватки, але ніяких блюзок та задушуючих обручів на шиї.

— Щедрий Ротшильд. Барон Ротшильд дарував міліон долярів на будову 70 будинків для безприютних і безробітних у Палестині. При будові цих домів працюватимуть тільки жидівські робітники, щоби тим чином ліквідувати безробіття серед палестинських робітників жидів.

Листування Редакції.

Т-во „Бойківщина" в Самборі: Звідомлення з діяльности Музею ми не одержали, тому не могли його помістити.

—o—

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. *(Свято пісні).* Приємне враження на мене, як гостя, перебуваючого випадково в Теребовлі, зробило „Свято пісні", що його влаштували дня 10. серпня ц. р. гурток українських дітей і Захоронка в Теребовлі. На програму концерту склалися: вступне слово „Українська народня пісня і її значіння для українського народу", численні хори, деклямації в честь української пісні, сценічний образок „На могилі Гараса" та живий образ. Зовсім удатно випали деклямації. А треба було бачити, з яким захопленням слухала публика деклямації „Ода до пісні" Р. Купчинського. Знову ж п. Ганна Ракоча, котра з замилуванням і немалим хистом веде дитячі хори, зуміла вивести по мистецьки цілу низку українських нар. пісень укладу Леонтовича. Ефектовно випав особливо кінцевий живий образ. Найбільше враження на публику в сценічнім образку зробив зазив бандуриста: „Українським патріотом бути, то не досить на порозі хати, як ніхто не буде того чути, українську пісоньку співати і т. д." *Гість.*

СТАНИСЛАВІВ-КНИГИНИН. *(Будова читальні „Просвіти").* Тутешня читальня „Просвіти" приступає до будови власної мурованої домівки. Нова будова після всіх новочасних вимог стане на вільній площі при збігу вулиць Галицької і Шевченка, де колись стояла книгининська пропінація. Площа була власністю громади міста Станиславова, як приналежна до табулярних дібр Книгинин, сама-ж громада Книгинин перестала істнувати в 1924 р., коли то увійшла в склад громади міста Станиславова. Рада міста подарувала цю площу читальні „Просвіта" при кінці 1928 р., але що по регуляції вул. Шевченка площа показалася невистарчаючою під монументальну будову, то читальня докупила ще межуючу парцелю від Клярів і Лянґерів. Пляни будови виконав безкорисно інжінер-архітект Треля. Буде це величава поверхова будова з салею на вистави від партеру на всю висоту. Два фронти будинку до полудня і до сходу. При будові салі довжини 23 м. передбачується сцена з вестибулем і трьома ґардеробами. Окремо на партері будуть приміщені дві крамниці й обширний льокаль на ресторан, а на поверсі дві великі салі для читальні і два трикімнатні мешкання. — В дні 5. серпня 1930 відбулася на місци будівляна комісія маґістрату під проводом громадського асесора д-ра Партицького при співучасти радника міста д-ра Генриховського й інжініра Ґольдшляґа. Читальню заступали голова п. Юрко Ясінський і члени виділу Іван Демчишин та Василь Припхан. Маґістрат ухвалив на засіданні дня 13. серпня 1930 на підставі вислідів комісійної розправи видати концесенс на будову після предложених плянів. Бажаємо якнайбільше енерґії голові і виділові читальні до довершення щасливо розпочатого діла. Буде це чи не найкраща, зразкова домівка читальні „Просвіти" на наших землях. Нема сумніву, що громадянство Станиславова, особливож передмістя Книгинин, зрозуміє вагу хвилі і подасть свою поміч при будові дому читальні.

ПІДКАМІНЬ. (Ще в справі малювання церкви). В „Ділі" з 10. серпня ц. р. появилась новинка під наголовком „Малювання церков". У тій новинці говориться, що люди в м. Підкаменю к. Бродів згодили до розмалювання церкви „покоєвого" маляря і що цей тернопільський „майстер" розмалював церкву безграмотними мальовилами, так, що старостово заборонило дальшого малювання, а помальоване доводиться здирати. Вкінці кажеться, що ми маємо нині добрих артистів і їхня праця не стоїть у ніякій пропорції до богомазів ріжних „самоуків". Тому, що згадана новинка відноситься до мене, бо тільки я є церковним малярем у Тернополі, дальше тому, що я саме почав малювання церкви в Підкаменю к. Бродів, усім, хто читав повищу новинку, є ясно, що вона відноситься тільки до мене. З уваги на те прошу помістити моє вияснення, бо згадана новинка є неправдива, а відтак вона мене у великій мірі кривдить та замикає мені дорогу до заробітку. В першій мірі я не є ніяким „покоєвим" малярем, але навпаки — від самих початків мого звання працюю як маляр церковний. Справді заказано малювання церкви в Підкаменю к. Бродів, одначе заказ видало не старостово, тільки консерваторський уряд, і не тому, що церква розмальована „безграмотними богомазами", а тільки тому, що аранжери малювання не постаралися про затвердження проєкту. Вкінці нема ще в самій церкві ніякого мальовила, а тимсамим нема ще що здирати. Бо я до часу заказу розмальовував тільки захристію і то декоративно в народніх вишивкових взорах. Я малював церкви в ріжних місцевостях, як: в Баворові, пов. Тернопіль, Плотича, Біла, Козівка тогож повіту, в Капустинцях к. Тлустого, в Дзвинячи та в Печарній к. Залішик, в м. Підгайцях і т. д. Т-во „Достава" зі Львова замовляло у мене церковні образи, які відтак висилано до Америки. Всюди там, де я переводив малювання церков, вивязувався я з моєї праці вдоволяючо і ніде не давав причини до нарікань на мою роботу. — **Андрій Кучер**, церковний маляр у Тернополі.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Марія Гоцька, вірна дружина о. Олекса Гоцького, пароха в Двірцях коло Мостів Великих, померла після довгої і тяжкої недуги в неділю 17. ц. м. Покійна була людиною великих християнських і громадянських чеснот, найкращою мамою і жінкою. Осиротила двох синів і дві доньки. Похорони відбулися в середу 20. ц. м. при великім здвизі народу і кільканацятьох священиків. В. Її П.!

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20. ц. м. масло експортове 4·50 зол.; десерове 4·40 зол.; літра молока 24 сотиків; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 6·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Замкнений.

Малий Міський Театр:
Четвер, год. 8. веч. „Чаруючий емерит", комедія В. Рапацького.
Пятниця, год. 8. веч. „Чаруючий емерит", комедія В. Рапацького.

Кіна.

АПОЛЬО: Корабель Ноя і Божественна Аїда.
КАСІНО: Симфонія змислів, та біле пекло в Піз Палю.
КОЛЬОСЕИ: Нечинне.
КОПЕРНИК: Пес Баскервілів і таємниця студентки.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.
МАРУСЕНЬКА: Пес Баскервілів і таємниця студентки.
ОАЗА: Гробівець любови.
ПАЛЯС: Княжна Одана.
ПАН: Пристань мрій і роман з небіщиком.
ПАСАЖ: Намисто Ґренкони і за честь жінки.
ПРОМІНЬ: З причини реконструкції замкнено.
СІИЛЕВЕ: Цілувати це не гріх і король шпади.
ФАТАМОРГАНА: Маски Ерівана Райнера і після суперку ночі.
ХИМЕРА: Панна з обєктивом.
УТІХА: Граф Монте Хрісто.

Новий театр „Rozmaitość" починає свої вистави в основно відновленій салі Народнього Дому при вул. Рутовського 22, новою, ще не граною песою „Побіда", що є перерібкою гарної повісти Йосифа Конрада (Коженьовського). Перерібку зладив керівник театру Лев Шіллер, який з питомою собі зручністю вивів на сцену живі типи повісти, даючи в 22-ох образах цілість гідну Конрада. Дійсно ефектовні декорації намалював і виконує молодий, талановитий артист-маляр п. Дашевський. Пробами цієї цікавої премієри керує особисто п. Лев Шіллер, який поодинокі ролі в своїй песі розділив головним силам цього театру.

На розбудову національного Музею вплатили по: 100 зол. Укр. Кооперативний Банк у Тернополі і Еп. Іван Бучко; 50 зол. Степан Левинський; 48 зол. „Молочарня" Глиняни; 20 зол. о. А. Капустянський; 15 зол. Мистецький гурток „Спокій" у Варшаві; 13·40 зол. проф. Стариків; 10 зол. арт. П. Меґік, Д. Винницький і А. Леонтовичева з Удницька; 5 зол. Т. Водяний; 2 зол. о. о. В. Лах і І. Біляк. — Від 12. серпня ведуться земні роботи.

✝
В першу болісну річницю смерти
бл. п. **ЯКОВА ПРОЦЯ**
відбудеться в суботу дня 23. VIII. б. р. в год. 8. рано в церкві св. Юрія
Поминальне Богослуження
на яке всіх Вірних запрошує
ЖЕНА.

МАШИНІСТКУ (-а) яка вміє писати за диктатом на машині Адлер і знає канцелярійне діловодство, прийме негайно адвокат д-р Чировський, Борщів. Оферти з відписом свідоцтв. 266 3—5

ПРИЙМУ двох учеників на помешкання з харчем. Зголошення: Когут, Ринок 3. II. пов. 262 3—3

ХЛОПЦЯ зі Львова прийме на практику ґалянтерія і перфумерія „GENEWA", Львів, Ринок 37. 253 3-3

ПОШУКУЄТЬСЯ негайно чесної жінки до ведення дому у самітного учителя за скромною винагородою. Зголошення приймає портретове заведення Карла Левицького в Рудні, поч. Зимна-Вода. 295 1-1

АБІТУРІЄНТКА Учительської Семінарії у Львові глядає лекції на селі. Зголошення пересилати на руки: Пасічник Львів, ул. Пекарська ч. 73. 1-1

СТАНЦІЇ з дуже уважною опікою для ученика четвертої ґімн. кляси в Тернополі найрадше у педагога пошукую. Відповіди з умовами до Д. Стельмаха Жабинє, п. Поморяни. 283 1-2

ПРИ ВУЛИЦІ МОХНАЦЬКОГО вілля з комфортом, 400 сяжнів городу, ґараж, стайні, 5 вільних покоїв, ціна 12.000 долярів. Ігнат, Львів, Куркова 24. 292 1-2

ПЕРЕКЛАДИ СВІДОЦТВ І ДОКУМЕНТІВ з усіх мов, разом із судовою леґалізацією, полагоджує негайно Бюро перекладів, Львів, площа Академічна 1. 290 1-10

ПРИЙМУ на мешкання з харчем панночку з ліпшого дому. Зголошуватися год. 4—6 поп. Замяйковського 2. партер. 281 1—2

КОСІВ, Пенсіонат пані Лукашевської поручає сонішні покої на осінній сезон. Харч першорядний. 288 1—5

ПОКІЙ з осібним входом для 1—2 панів до відступлення. Зголошення Личаків 82/I. 284 1—2

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОЗІР СКІЛЬЩИНА!

Заходом Кооперативних Установ Скільщини відбудеться в неділю дня 31. серпня 1930 в Сколім

Господарсько-Кооперативне Свято

з такою програмою:

1) В год. 11. святочна полева Служба Божа на майдані „Дубрівка", яку відправить Впр. о. Мітрат Олекса Базюк зі Львова в асисті довколишнього Духовенства.

2) В год. 1. святочна Академія, на зміст якої складаються привіти і промови Вп. послів і делеґатів та хорові і оркестральні продукції.

3) В год. 2-ій похід учасників Свята з майдану, головною вулицею до Складниці Союзу Кооператив.

4) В год. 3. всенародній фестин на тім самім майдані „Дубрівка" з ріжними несподіванками.

В часі Свята приграватиме буде сокільська оркестра зі Стрия.

В тім першім Госп.-Кооп. Святі в Сколім повинні взяти участь всі українці без ріжниці пола і віку.

В єдности сила! В Кооперативі — наша будучність!

289 Святочний Комітет.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73
442 6—6

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича. 246
Поморяни:
20. VIII. Шлях до пекла.
21. VIII. Танок Венери.
До Т-ру заанґажовані артисти Т-ру Стадника п. Кемпова і Кемпа.

Вінчання д-ра Ярослава Хмілевського з п. Ольгою Адамською, маг. фармації, відбулось 5. серпня у Станиславові. 285

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 2468

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10